

Sygn. akt I Ca 262/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SSO Joanna Składowska

SSR del. Magdalena Kościarz

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego

przeciwko Z. P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 3 lutego 2016 roku, sygnatura akt I C 1256/15

zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Sieradzu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I Ca 262/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2016r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 1256/15, Sąd Rejonowy w Sieradzu oddalił powództwo B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. przeciwko Z. P. o zapłatę kwoty 10 751,10 złotych wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, powództwo jako nieudowodnione nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu, bowiem powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie uczynił zadość obowiązkowi wynikającemu z art. 6 kc i art. 232 kpc.

Sąd Rejonowy zaakcentował, że powinności w zakresie inicjatywy dowodowej wynikające z tych przepisów nie mogą obciążać Sądu, którego zadaniem nie jest zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron lub wykrywania środków dowodowych.

Strona powodowa natomiast nie przedstawiła żadnego dowodu potwierdzającego istnienie zobowiązania pieniężnego pozwanej w stosunku do (...) Banku S.A, a Sąd nie miał możliwości zweryfikowania, czy umowa została zawarta,

czy doszło następnie do skutecznej cesji wierzytelności oraz czy zobowiązanie było spłacane, a jeśli tak, to w jakiej wysokości, czy wreszcie stało się wymagalne. Co prawda, w dniu 15 września 2015r. powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych stwierdzający nabycie w dniu 2 września 2014r. wierzytelności od (...) Bank S.A wobec Z. P. w łącznej wysokości 10 751,10 złotych, jednakże w obecnym stanie prawnym do oceny mocy dowodowej wyciągów z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego nie mają zastosowania art. 244 § 1 oraz 252 kpc. Zatem dokument ten ma jedynie charakter prywatnego, stanowiącego dowód tego, iż osoba która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie, a więc nie stanowi wystarczającego dowodu na potwierdzenie istnienia wierzytelności, jej wysokości i wymagalności.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, który zaskarżył przedmiotowe rozstrzygnięcie w całości, zarzucając mu naruszenie:

- art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc, polegające na błędnym uznaniu, że strona powodowa nie przedłożyła dowodów na poparcie swoich twierdzeń i wniosków, z których wywodzi skutki prawne;

- art. 339 kpc w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i wydanie wyroku zaocznego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, podczas gdy twierdzenia powoda budziły uzasadnione wątpliwości Sądu, a tym samym pozbawienie powoda prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez niezależny i bezstronny sąd;

- art. 230 kpc, polegające na jego niezastosowaniu i uznaniu okoliczności istnienia oraz wysokości zadłużenia za nieudowodnioną, podczas gdy pozwana na żadnym etapie postępowania powyższego nie kwestionowała, co kwalifikowało uznanie przez Sąd faktu zarówno istnienia, jak i wysokości zadłużenia za przyznane;

- art. 232 kpc w zw. z art. 227 kpc oraz w zw. z art. 126 § 1 pkt 3 kpc i 187 § 1 i 2 kpc, poprzez bezpodstawne przyjęcie, że powód zobowiązany był do przedłożenia dowodów wskazanych w pozwie na poparcie swych twierdzeń, podczas gdy obowiązkiem stron jest wyłącznie wskazywanie dowodów;

- art. 208 § 1 pkt 5 kpc w zw. z art. 248 § 1 kpc, poprzez jego niezastosowanie i niewydanie zarządzenia wzywającego powoda do przedłożenia powołanych przez niego dowodów na rozprawę, w sytuacji gdy w ocenie Sadu twierdzenia powoda budziły uzasadnione wątpliwości;

- art. 233 kpc, poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodu w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu, polegające na uznaniu go za dowód niewiarygodny, w sytuacji kiedy pozwana nie kwestionowała swojego zobowiązania, a sam wyciąg był sporządzony i podpisany przez umocowaną do tego osobę.

Skarżący zarzucił ponadto nierozpoznanie istoty sprawy.

W oparciu o powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm prawem przepisanych za pierwszą i drugą instancję.

Alternatywnie apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji i pozostawienie temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania za obie instancje.

Pozwana domagała się oddalenia apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Wydając wyrok zaoczny Sąd Rejonowy błędnie zastosował art. 339 § 2 kpc.

W okolicznościach opisanych w hipotezie art. 339 § 1 kpc, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Jak wynika z uzasadnienia wyroku, w którym Sąd powołał się m.in. na przepis art. 339 § 2 kpc, przyczyną oddalenia powództwa było de facto nieudowodnienie zgłoszonego żądania. Tymczasem, przy zaistnieniu warunków do wydania wyroku zaocznego, co do zasady, postępowania dowodowego nie przeprowadza się. Robi się to jedynie wyjątkowo i po to tylko, by przekonać się, czy twierdzenia pozwu nie budzą wątpliwości albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Mechanizm przewidziany w art. 339 § 2 kpc odwołuje się do procesu opartego na zasadzie kontradiktoryjności: sąd cywilny nie bada na ogół rzeczywistej treści stosunków prawnych łączących strony, poprzestając na ich twierdzeniach co do ich wzajemnych relacji. Z tego powodu fakty przyznane, a nawet fakty niezaprzeczone przez drugą stronę, mogą być uznane za udowodnione (art. 229 i 230 kpc). W konsekwencji, jeśli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd akceptuje twierdzenia powoda przytoczone w pozwie. Ustawodawca wychodzi z założenia, że skoro pozwany - prawidłowo zawiadomiony o rozprawie i pretensji strony powodowej - nie wdaje się w spór, to znaczy, że faktom w pozwie powołanym nie zaprzecza. Jeżeli natomiast zachodzą okoliczności wskazane w art. 339 § 2, uniemożliwiające przyjęcie przez sąd za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach sprawy, sąd przed rozstrzygnięciem sprawy musi przeprowadzić postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia zaistniałych wątpliwości co do faktów bądź ustalenia, czy powód nie zmierza do obejścia prawa. W tym celu potrzebne może okazać się także dopuszczenie dowodu nie wskazanego przez powoda (art. 232). Tymczasem Sąd Rejonowy zaniechał przeprowadzenia postępowania dowodowego oraz wydał wyrok zaoczny, przez co uchybił wskazanemu przepisowi.

Należy podzielić w pełni pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 9 kwietnia 2015r. (III UK 166/14, LEX nr 1682216), że stosowanie przez sąd prawa materialnego wymaga odpowiedniego ustalenia stanu faktycznego. Reguły tej nie zamyka zasada kontradiktoryjności, gdyż sprawa przed wyrokowaniem powinna być dostatecznie wyjaśniona. Zasada kontradiktoryjności może w wielu przypadkach prowadzić do ułomnego procesu i niewyjaśnienia sprawy w minimalnym (koniecznym) zakresie. Nie można stosować prawa materialnego (rozstrzygać sporu) bez wyjaśnienia warstwy faktycznej w zakresie pozwalającym na aplikację tego prawa. Tylko wtedy realizuje się konstytucyjne prawo strony do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Oznacza to, że dla rozpatrzenia sprawy sąd powinien przeprowadzić odpowiednie postępowanie dowodowe nawet z urzędu. W tym kontekście należy też rozumieć wymaganie (pojęcie) dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornych, które warunkuje rozstrzyganie (wyrokowanie) w sprawie (art. 217 § 3 kpc).

Słusznie również argumentuje skarżący, że w pozwie należy podać fakty w celu uzasadnienia określonego żądania i dowody na poparcie zgłoszonych okoliczności faktycznych (art. 126 § 1 pkt 3 w zw. z art. 187 § 1 kpc). Powód w sprawie przedmiotowej uczynił zadość temu obowiązkowi, wskazując na umowę pożyczki zawartej przez pozwaną z (...) Bank SA w dniu 13 lutego 2009r. nr NP. (...) oraz cesji wierzytelności z niej wynikającej z 2 września 2014r. Jeżeli Sąd pierwszej instancji miał wątpliwości, czy dokumenty te rzeczywiście istnieją, mógł zobowiązać stronę powodową do ich złożenia na rozprawie (art. 208 § 1 pkt 5 kpc).

Powyższe ściśle łączy się z zarzutem nierozpoznania istoty sprawy. Należy zauważyć, jak celnie podkreślił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 października 2015r. (I CZ 68/15, Lex nr 1930435), że przez to pojęcie w orzecznictwie rozumie się niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. O sytuacji takiej można mówić, jeżeli np. sąd nie wniknął w całokształt okoliczności sprawy, ponieważ pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie kwestii legitymacji procesowej jednej ze stron lub kwestii przedawnienia, w związku z czym przedwcześnie oddalił powództwo albo jeżeli zaniechał zbadania merytorycznych zarzutów pozwanego, związanych z ewentualną wierzytelnością wzajemną, przysługującą pozwanemu wobec powoda. Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi również w sytuacji, w której sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i w sprawie zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych. Skorzystanie w takim wypadku z możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji godziłoby w zasadę dwuinstancyjności postępowania

sądowego, zagwarantowaną w art. 176 Konstytucji (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002r., I CKN 486/00, nie publ., z dnia 21 października 2005r., III CK 161/05, nie publ., z dnia 20 lipca 2006r., V CSK 140/06, nie publ., z dnia 11 sierpnia 2010r., I CSK 661/09, nie publ., z dnia 26 stycznia 2011r., IV CSK 299/10, nie publ. i z dnia 12 stycznia 2012r., II CSK 274/11, nie publ. oraz postanowienia z dnia 15 lipca 1998r., II CKN 838/97, nie publ., z dnia 23 września 1998r., II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22, z dnia 25 października 2012r., I CZ 139/12, nie publ., z dnia 9 listopada 2012r., IV CZ 156/12, nie publ., z dnia 5 grudnia 2012r., I CZ 168/12, OSNC 2013, Nr 5, poz. 68 i z dnia 25 kwietnia 2014r., II CZ 117/13, nie publ., z dnia 13 listopada 2014r., V CZ 73/14, nie publ., z dnia 20 lutego 2015r., V CZ 119/14, nie publ. i z dnia 26 marca 2015r., V CZ 7/15, nie publ.).

W rezultacie Sąd odwoławczy uznał, że zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 386 § 4 kpc. Dlatego też Sąd uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Sieradzu.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy przeprowadzi dowody z dokumentów wskazanych w pozwie, a w kontekście zajętego przez pozwaną stanowiska - żądanie oddalenia powództwa wobec wyegzekwowania świadczenia w całości w postępowaniu egzekucyjnym, również z dokumentów zawartych we właściwych aktach egzekucyjnych, po odebraniu wyjaśnień od stron w zakresie wysokości dokonanych na poczet zobowiązania wpłat, w wyniku czego ustali, czy zobowiązanie istnieje i w jakiej wysokości i podejmie właściwe rozstrzygnięcie w przedmiocie zasadności powództwa.